

Język a emocje w komunikacji internetowej (na przykładzie komentarzy w serwisie YouTube)

Katarzyna Burska

Uniwersytet Łódzki

1. Wstęp

Wraz z rozwojem internetu uczestnicy aktu komunikacji zyskali nową przestrzeń do wyrażania zarówno pozytywnych, jak i negatywnych emocji, a ich przekaz ma szansę dotrzeć do masowego odbiorcy zdecydowanie szybciej i powszechniej niż przy użyciu innych mediów. Współcześnie zauważalne jest nadużywanie wyrażen ekspresywnych w przestrzeni publicznej, funkcja informacyjna ustępuje miejsca funkcji ekspresywnej, teksty przesyłane są sformułowaniami o charakterze emocyjno-oceniającym. Z zagadnieniem emocjonalizacji przekazu silnie łączy się także wartościowanie¹.

Anna Duszak, zajmująca się badaniem emocji na gruncie językoznawstwa, twierdzi, że kluczowe są dwie płaszczyzny: „jak ludzie mówią o emocjach, a tym samym co język emocji mówi nam o doświadczaniu i ludzkiej konceptualizacji emocji, oraz jak ludzie wyrażają emocje w działaniu językowym w różnych kontekstach sytuacyjnych, społecznych, a także kulturowych” (Duszak 2003: 14). W niniejszym opracowaniu przyjrzymy się zwłaszcza tej drugiej kwestii.

---

¹ Badania nad aksjologią lingwistyczną są stosunkowo młodą dziedziną językoznawstwa, w Polsce na szerszą skalę upowszechnione zostały na początku lat 90. XX wieku wraz z opublikowaniem dwóch monografii: *Język wartości* Jadwigi Puzyniny (1992) i *Wartościowanie w języku potocznym* Elżbiety Laskowskiej (1992). Typologie zaprezentowane w tych publikacjach są do dzisiaj wykorzystywane w coraz liczniej pojawiających się pracach poświęconych wartościom i wartościowaniu. Badacze chętnie przyglądają się tej problematyce, analizując choćby dyskursy: reklamowy, naukowy, polityczny, sportowy, kaznodziejski, zajmując się aksjologią w socjolektach, frazeologii czy nekrologach i internetowych księgach kondolencyjnych. Dużą popularnością cieszy się problematyka aksjologiczna w dyskursie medialnym, ze szczególnym uwzględnieniem w ostatnich latach komunikacji internetowej (por. m.in. Jakosz 2016; Laskowska 2016; Makowska 2011; Michalska 2014a, 2014b; Naruszewicz-Duchlińska 2015), która jest również przedmiotem niniejszego artykułu.

Celem artykułu jest zaprezentowanie językowych i parajęzykowych sposobów ekspresji w przekazach internetowych na przykładzie komentarzy umieszczanych przez użytkowników serwisu YouTube. W opracowaniu zostanie podjęta próba określenia, po pierwsze, jakie emocje zostały wyrażone, po drugie, jakie środki językowe wykorzystywane są w wypowiedziach internautów do opisywania uczuć i waloryzowania dodatniego².

Podstawę materiałową stanowi ponad 8,5 tys. wpisów, które zostały opublikowane pod piosenką *Co mi, Panie, dasz* w aranżacji Adama Sztaby³, dostępną pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=7NSXXttiWw>. Premiera nagrania odbyła się 29 kwietnia 2020 r., już po tygodniu miało ponad 3 mln wyświetleń⁴, w ciągu czterech miesięcy utwór został odtworzony ponad 8,6 mln razy⁵. Oryginalna wersja piosenki została nagrana przez zespół Bajm w 1982 r., tekst napisała Beata Kozidrak. W wykonanie powstałej 38 lat później wersji zaangażowanych było 732 muzyków oraz szesnaścioro wokalistów: Natalia Kukulska, Ewa Farna, Ania Karwan, Natalia Nykiel, Kasia Wilk, Kasia Moś, Olga Szomańska, Dorota Miśkiewicz, Cleo, Patrycja Markowska, Kuba Badach, Igor Herbut, Piotr Cugowski, Andrzej Piaseczny, Sebastian Karpiel, Damian Ukeje. Ponieważ utwór powstał w czasie izolacji społecznej wprowadzonej w związku z pandemią COVID-19, wszyscy muzycy nagrywali swoje wykonania w domach⁶. Przesłane przez nich nagrania zostały połączone, reżyserią i montażem wideo zajął się Jacek Kościuszko, odpowiedzialny za miks dźwięku był z kolei Leszek Kamiński. Jak możemy dowiedzieć się z opisu pod nagraniem opublikowanym przez Adama Sztabę na YouTube, wykorzystano następujące instrumenty: flety, oboje, klarnty, saksofony altowe, saksofony tenorowe, saksofony barytonowe, fagoty, waltornie, trąbki, puźony, puźony basowe, tuby, kotły orkiestrowe, marimby, akordeony,

² Wyrażaniu emocji i wartościowaniu służą nie tylko nacechowana leksyka (rzeczowniki, przymiotniki, przysłowki czy czasowniki), lecz także środki słowotwórcze (jak choćby mające ekspresywną wartość prefiksy), zabiegi graficzne (wersaliki, zwielokrotnienia znaków interpunkcyjnych, emotikony) czy tropy stylistyczne (ironia, metafora, porównanie, pytanie retoryczne). Ze względu na ograniczoną objętość artykułu nie wszystkie zostaną omówione.

³ Pełen tytuł: *Orkiestra online #wdomuzagrane – „Co mi Panie dasz” (arr. Adam Sztaba)*.

⁴ Zob. <https://www.polskieradio.pl/7/160/Artykul/2504338,Niezwykla-aranzacja-Adama-Sztaby-Co-mi-Panie-dasz-hitem-internetu> (dostęp 28.08.2020).

⁵ Dokładne dane z 29 sierpnia 2020 r. to 8 675 668 wyświetleń i 8692 komentarze.

⁶ O kulisach powstania utworu napisał Adam Sztaba na swoim oficjalnym profilu na Facebooku: „Mógłbym przytoczyć długą opowieść o tym, jak to się rodziło: od pomysłu mej Żony, poprzez znalezienie nawiązującego do dziś utworu, wybór aranżu zarówno dla skrzypków, oboistów jak i rockowych gitarzystów, aż po nerwowe złapanie się za głowę z racji ogromnej skali zjawiska przemieszane z dziecięcą radością odkrywania czegoś nowego. Ale puenta jest taka oto, że w 6 dni zrodziła się najbardziej szczerza orkiestra pod słońcem złożona z ludzi zewsząd – młodszych, starszych, grających profesjonalnie i amatorsko, muzykujących codziennie i raz na kilka lat, którzy stają w jednym szeregu z cenionymi Gwiazdami. Muzyka jest jedna”, <https://www.facebook.com/adamsztaba.official/posts/10163606867305541> (dostęp 28.08.2020).

gitary elektryczne, fortepiany, instrumenty klawiszowe, gitary basowe, perkusje, instrumenty perkusyjne, cajon, skrzypce, altówki, wiolonczele, kontrabasy. Pomysłodawca podkreślał w audycji „Muzyczna Jedynka” na antenie Polskiego Radia, że w realizacji wzięły udział osoby w różnym wieku: najmłodszy uczestnik miał 8 lat, najstarszy zaś – 75⁷.

W pracy skoncentrowano się na analizie jakościowej, nie brano pod uwagę zestawień ilościowych. Przedmiot zainteresowania badawczego stanowią ekspresywne wypowiedzi internautów na temat zbiorowego wykonania piosenki, nie zaś treść utworu. Warto podkreślić, że zdecydowana większość komentarzy umieszczonych pod nagraniem, po pierwsze, dotyczy głównego zagadnienia, tj. zaprezentowanej aranżacji⁸, po drugie, jest przejawem wartościowania *in plus*, co też – jak pokazuje przegląd literatury poświęconej wypowiedziom internautów – należy do rzadkości. Zdarzają się rzecz jasna wpisy krytykujące umiejętności poszczególnych wokalistów czy ich wygląd albo wyrażające dezaprobatę wobec nagrania i nadmiernego chwalenia biorących udział w projekcie, należą one jednak do rzadkości. W opracowaniu skupiono się wyłącznie na komentarzach nacechowanych dodatnio, w których nadawcy manifestują uczucia pozytywne. Zdziwieni znikomą liczbą negatywnych komentarzy są sami piszący, o czym mogą świadczyć choćby poniższe trzy wypowiedzi⁹:

przeczytałem pierwsze kilkanaście komentarzy. 0 hejtu. Nie wierzę własnym oczom. Można ? Można ! Oby więcej takich Panie Adamie :)

To jest zastrzyk na pozytywnej energii, że nikomu nawet nie przyszło by coś hejtować :) Czysta pozytywna moc!

Czytam sobie te komentarze i nie ma ŻADNEGO HEJTU ! W życiu nie widziałam żeby polacy tak się zachwycali jakąś piosenką! Szacun panie Sztaba. [...]

---

⁷ <https://www.polskieradio.pl/7/160/Artykul/2504338,Niezwykla-aranzacja-Adama-Sztaby-Comi-Panie-dasz-hitem-internetu> (dostęp 28.08.2020).

⁸ Publikowanie wpisów odbiegających od tematyki artykułu czy materiału audiowizualnego to współcześnie zjawisko coraz częstsze. Zwraca na to uwagę m.in. Małgorzata Pachowicz, która analizowała komentarze zamieszczone pod wiadomością dotyczącą trzęsienia ziemi. Jak pisze: „[...] można je podzielić na dwa wyraźnie przeciwstawne kręgi. W pierwszym obejmującym nie-liczne wypowiedzi, mieszczą się wpisy bezpośrednio związane z komentowanym wydarzeniem, zawierające wyrażone wprost lub pośrednio wyrazy współczucia dla poszkodowanych. Natomiast obszerny drugi krąg stanowią takie wypowiedzi, w których trzęsienie ziemi stało się jedynie okazją do wyrażenia nieprzychylnych opinii na temat znanych postaci ze świata polityki czy mediów” (Pachowicz 2014: 101).

⁹ Wszystkie komentarze przytoczono w oryginalnej postaci (z ewentualnymi błędami ortograficznymi, interpunkcyjnymi, literowymi czy edytorskimi).

Internauci koncentrują się przede wszystkim na pozytywnych aspektach dzieła, dzielą się opiniami o piosenkarzach, muzykach, sporo miejsca poświęcają Adamowi Sztapie, a także montażyście. Na plan pierwszy wysuwają się jednak przeżycia towarzyszące odtwarzaniu nagrania. Przez większość wpisów przewijają się również określenia wartościujące.

Komentarz internetowy to jeden z podstawowych gatunków tekstu funkcjonujących w sieci (por. Grzenia 2006: 168–169). Sara Akram zauważa, że forma ta ma charakter hybrydyczny, łączy w sobie bowiem cechy komunikacji ustnej i pisemnej. Uwidacznia się to zwłaszcza na poziomie relacji nadawczo-odbiorczych oraz w warstwie językowej (Akram 2016: 34–35). Komentarze internetowe pojawiają się nie tylko pod zróżnicowanymi tematycznie artykułami, są także ważnym elementem komunikacji pod postami, filmami czy zdjęciami w mediach społecznościowych, pełnią istotne funkcje na portalach zakupowych, umożliwiając nabywcom ocenianie produktów oraz przebiegu transakcji. Językoznawcy zwracają uwagę na ich szczególną rolę w serwisie Allegro (m.in. Dobosiewicz 2015; Kaszewski 2014a, 2014b; Matusiak, Naruszewicz-Duchlińska 2009). Co warte podkreślenia, przedmiotem badań są zwykle wypowiedzi o nacechowaniu pejoratywnym. Analizie poddawane są sposoby wyrażania agresji werbalnej w komentarzach internetowych (Przybyszewski, Rutkowski 2006; Zasada, Kamasa 2017) czy językowe i parajęzykowe mechanizmy wyrażania niezadowolnienia (Burska 2019). Analizą sposobów wyrażania ekspresji przez internautów na fanpage'ach czasopism zajęła się Aleksandra Urzędowska (2016). Elżbieta Laskowska, badająca komentarze internetowe dotyczące wiadomości politycznych publikowane w polskich portalach (Onet, Interia, Wirtualna Polska), za cechę dominującą uznała „bardzo silne nacechowanie wartościująco-emotywnie badanych tekstów” (Laskowska 2010: 241). Jak zauważyła, zdecydowanie dominują komentarze wyrażające emocje negatywne, internauci koncentrują się na opisie stanów niekorzystnych. Szerokie spojrzenie na zjawisko *hejtingu* w komentarzach zaprezentowała Alina Naruszewicz-Duchlińska (2015) w monografii *Nienawiść w czasach Internetu*. Przyjrzała się jego przyczynom, a także najczęstszym obiektom ataku oraz głównym cechom językowym.

2. Emocje w komentarzach

2.1. Trudności w wyrażaniu uczuć

Choć język jest podstawowym sposobem komunikacji, często zdarza się, że niełatwo jest za pomocą słów wyrazić to, co czujemy. Trudności w opisanu przeżyć towarzyszących internautom podczas słuchania i oglądania utworu w aranżacji

Sztaby niejednokrotnie wprost wyrażane były przez komentujących. Najczęstszym połączeniem leksykalnym używanym w tym celu jest *brak słów*, które bezpośrednio komunikuje niemożność wypowiedzenia się. Niejednokrotnie w ramach wypowiedzenia internauci umieszczają przymiotniki i rzeczowniki prymarnie wartościujące (np. *genialny, piękny, świetny, zajebisty, arcydzieło, cudo, majstersztyk*), a także wykrzykniki wskazujące na zachwyty (*wow*). Tym samym podejmują próbę choćby mało precyzyjnego, lakonicznego nazwania swoich odczuć:

Słów brak..

Majstersztyk! 🙌❤

Wow wow wow brak słów

To jest tak zajebiste, że brak słów :D

BRAK SŁÓW... zatkało mnie... cudo...

od 29.04 słucham tego wykonania jak mantrę... Brak mi słów, które opiszą moje emocje. [...]

Brakuje mi słów by opisać to co czuje ❤ To jest piękne

Prostu nie mam słów by opisać emocje jakie towarzyszyły mi słuchając tego ARCYDZIEŁA wielkie brawa dla Wszystkich.

Podobny wydzźwięk mają czasowniki *zatkać* czy *oniemieć*, ich definicje (odpowiednio ‘pot. stracić nagle zdolność mówienia, oddech lub siły’ WSJP¹⁰ i ‘nie móc wydobyć głosu z powodu silnego przeżycia’ SJP PWN) uwypuklają duże zaangażowanie emocjonalne:

Chciałam napisać jakiś komentarz ale kurde zatkało...

Oniemiałam!

Wykorzystywane są też konstrukcje opisowe: *odebrać mowę, nie wiem, co powiedzieć, nie da się opisać słowami, nie znajdować odpowiednich słów*, które wskazując na problemy z doбором właściwych wyrazów, mają eksponować wielkość aranzacji i pozytywne przeżycia:

Nie da się opisać słowami...

---

¹⁰ Wyjaśnienia użytych skrótów znajdują się w bibliografii.

Nie znajduję odpowiednich słów, żeby powiedzieć co czuję słuchając tego arcydzieła. [...]

Odebrało mi mowę. Panie Sztaba, Pan jest mistrzem. Dziękuję za Pana Talent ,czekam na więcej

Sformułowaniuom takim towarzyszą emotikony i emoji, które w ekonomiczny sposób mają przekazywać towarzyszące odbiorcom uczucia:

o matko! nie wiem co powiedzieć <3

Trudno to opisać słowami, więc zostawię tylko ♥

Tego nie da się opisać słowami 🤔 co tu się zadziało ♥♥♥♥♥👏

Ciężko cokolwiek 😞🙏 powiedzieć

Z zachwytu nie wiem jak to skomentować... cudowne...♥♥♥

Komentujący nie tylko podkreślają, że trudno jest znaleźć odpowiednie słowo, czasem wręcz stwierdzają, że po obejrzeniu i wysłuchaniu utworu nie trzeba nic mówić. Opinię taką wyrażono w przykładzie:

Słowa są zbędne :). Majstersztyk

2.2. Wielość i różnorodność emocji

Mimo że – jak pokazały powyższe egzemplifikacje – nie zawsze internautom udaje się wyrazić słowami to, co czują, wielu z nich podejmuje próby zwerbalizowania swoich emocji. Niektóre z nich nazwane zostają wprost, częściej jednak stosowane są wielowyrazowe konstrukcje, za pomocą których autorzy opisują swoje stany. Częścią składową najbardziej ogólnych określeń jest leksem *emocje*, który we wpisach prawie zawsze podlega dookreśleniu. Użytkownicy YouTube'a wskazują zatem, że doznawane emocje są rzadko spotykane (*niebywale*), odznaczają się dużą intensywnością (*niesamowite*), wzrastają z każdym odtwarzaniem nagrania (*jeszcze większe*). Internauci podkreślają ich natężenie (*ile w tym emocji; tyle emocji; 200%; wielkie*), nierzadko je hiperbolizując (*milion emocji; kosmiczne*):

Coś pięknego. Niebywale emocje. Brawa dla Wszystkich👏👏👏👏

Niesamowite emocje! Dziękuję wszystkim z całego serca!!!

Emocje 🌟👂

Oglądam i słucham po raz któryś, emocje jeszcze większe, dzięki wielkie i wielkie ♥

Milion emocji na raz... od wzruszenia i wdzięczności do niezgody i wkurwu na to co dookoła 😊

Ależ wypierd... emocje na takim poziomie, że łzy napływają same... Zajebicie zgrane... Adam to potęga pasji...:)))

Wooow. Ile w tym emocji. Naprawdę moi ulubiony piosenkarze się postarali. Dziękuję za tyle emocji. Pozdrawiam serdecznie.

Niesamowita moc i emocji tyle, że serce nie ogarnia. W tym trudnym czasie stworzyć coś tak doskonałego....Podziwiam ...Jestem zakochana...Uwielbiam

Nie włączajcie!! Uzależnia. Wielkie emocje za każdym razem!!! Piękne

Za każdym przesłuchaniem 200% emocji i łzy w oczach... To co zrobił pan Adam Sztaba zasługuje na Grammy!

[...] Kosmiczne emocje! Wyrzywa serce! DZIĘKUJĘ!!!

Internauci wskazują też na różnorodność odczuć, które towarzyszą im podczas obcowania z piosenką, nierzadko zaznaczając, że kolejne odsłuchanie i obejrzenie nagrania wyzwala w nich nowe emocje, często skrajne, jak wzruszenie i radość, np.:

Rewelacja! Oglądam to już kolejny i kolejny raz ♥ za każdym razem inne emocje od łez po euforię ♥ gratuluję i aż chce się więcej 😊😊

Za każdym razem gdy tego słucham mam ciarki na całym ciele. Ta aranżacja i wykonanie budzą we mnie bardzo dużo emocji: Od ekscytacji, wzruszenia do płaczu. Dawno nie słyszałam czegoś, aż tak dobrego i emocjonującego. Brawo. Po prostu klasa ♥

Niesamowite!!! Piosenka, wykonanie i muzyka w tle....sprawiają, że włosy stają dęba, a łzy cisną się do oczu... uwalnia emocje - tego mi było trzeba- słucham i nie mogę przestać...dziękuję 🌟👂👂

Podobne znaczenie niesie również przenośne określenie *rollercoaster emocji*; słuchający – niczym w poruszającej się w górę i w dół kolejce górskiej – może bowiem doświadczać wielu ekstremalnych doznań:

CZAD!!! Rollecoaster emocji

O wielorakości i mieszance uczuć świadczy też metaforyczne połączenie *koktajl emocji*, dodatkowo zostało poprzedzone leksemem *wybuchowy*, który wskazuje na fakt, że pojawiły się one gwałtownie:

WSPANIAŁY!!! Wybuchowy koktajl emocji. [...]

Ta sama cecha, tzn. napływ uczuć w sposób nagły i szybki, uwypuklona jest w połączeniach leksykalnych, których elementami są nazwy ładunków wybuchowych, tj. *emocjonalna petarda*, *bomba emocjonalna* czy *bomba emocji*:

Ta Piosenka to emocjonalna Petarda 😊 😊

Panie Adamie ....umiescilam na LinkedIn link.... taka BOMBA EMOCJONALNA trzeba sie dzielic! Chyle czola. BRAWO!.

Nie wiem, który raz już tego słucham ale niezmiennie cały czas włos na rękach się jeży. Bomba emocji.. Chapeau bas..

Niezwykła ilość przeżyć znalazła odzwierciedlenie w takich metaforycznych połączeniach jak *piramida emocji* czy *piętra emocji*. Odwoływanie się do monumentalnych budowli ze starożytnego Egiptu czy wielokondygnacyjnych budynków ma podkreślać wielkość:

Torpeda!!! Adam zbudowaliście piramidę emocji, ciary przechodzą przez ciało... świetna robota..w ten trudny czas. Wielkie gratulacje dla wszystkich artystów 😊

Mega piosenka Bajmu.

Panie Adamie wziął Pan ją na warsztat i ułożyliście na niej kilka następnych pięter wielkich emocji. [...]

W przykładzie *przekroczyć Rubikon emocji* nie należy dopatrywać się frazeologicznego znaczenia ‘zrobić decydujący krok, powziąć nieodwołalną decyzję’ (WSF), raczej ma on sugerować, że muzycy pod batutą Sztaby przekroczyli granicę, która dla innych może być już nieosiągalna:

Niesamowite !!! Wielki szacunek i wielkie dzięki !!! Przekroczyliście Rubikon emocji !!!

Na zintensyfikowane emocje zwraca uwagę autor wpisu, w którym zestawia tę wersję *Co mi, Panie, dasz z Bogurodzicą* śpiewaną przed bitwą pod Grunwaldem,

podkreślając, że współczesny utwór wyzwala ich znacznie więcej. Tym samym stosuje hiperbolę:

Emocje które wyzwala ten utwór, to coś niepojętego i magicznego jednocześnie.
Poziom tych emocji to „Bogurodzica” Wojsk Polskich
Pod Grunwaldem w 1410, razy milion
Panie Sztaba, Królowie powinni się panu kłaniać w pas za tę aranżację

Wyołbrzymianie doznawanych emocji dokonuje się także poprzez użycie porównań. Może o tym świadczyć chociażby zestawienie przeżyć z liczbą artystów zaangażowanych w wykonanie. Warto przypomnieć, że jest ono efektem działań ponad 700 muzyków, co – jak na jeden utwór – nie jest częstym zjawiskiem:

Za każdym razem mam ciary. Emocji tak wiele jak wykonawców w tej aranżacji. No to jeszcze raz. Dobra pobudka po nocnym dyżurze 😊

O tym, że odbiorcy doznają przyjemnych przeżyć, informuje metaforyczne określenie *uczta dla uszu i serca*:

Uczta dla uszu i serca ❤️. To wykonanie rozwała kosmos. 🤯. Gratulacje dla Wszystkich.

Niezwykłe popularny w komentarzach stał się związek frazeologiczny *coś wcisnęło w fotel kogoś* ‘utwór artystyczny lub jego fragment wywołał u odbiorcy bardzo silne pozytywne emocje’ (WSJP). Jego użycie świadczy o dużych przeżyciach słuchających. Frazeologizm ten pojawia się zarówno w postaci kanonicznej, jak i zmodyfikowanej – człon czasownikowy zostaje wymieniony na synonimiczne *wbić* albo *wgnieść*, np.:

Ciągle wccccccisssska w fotel! Panie Adamie Sztaba, Panie Jacku Kościuszko - WOW!

Góral wbił mnie w fotel. Szacunek Panie Sztaba.

Wow wow wow wbiło mnie w fotel, dosłownie, wielki szacun 👍👍👍👍👍👍👍👍

Olga Szomańska ❤️ Piotr Cugowski ❤️ Sebastian Karpień Bułeczka ❤️ sztos! Wgniotło w fotel!

Dwukrotnie zdarzyło się, że internauci dokonali wymiany finalnego komponentu, co ma być dodatkowym elementem ekspresywnym:

Wbijają nie tylko w meble tapicerowane typu fotel, ale w dowolne podłogi - w panele, w betony, w marmury. Miazga !!!

Wgniotło mnie to w fundamenty 3 piętrowego budynku w którym mieszkam...
wow.....

2.3. Intensyfikacja emocji

Oznaką przeżywania silnych emocji jest – zdaniem komentujących – pojawienie się na ciele ciarek. Wielokrotnie wskazują oni na ten fizyczny objaw towarzyszący odtwarzaniu utworu. Jego leksykalnymi wykładnikami są w najprostszej postaci słowo *ciarki* lub zgrubiałe *ciary*, nierzadko kilkakrotnie powtórzone, w rozszerzonej wersji zaś dwuelementowa konstrukcja *mieć ciarki/ciary*, czasem z dookreśleniem, w którym miejscu one występują, np.:

Ciary... 🤔

Ciarki ciarki ciarki. Brawo!

Mam ciary 😳😏😏😏

Słucham tego już chyba 100 raz ale za każdym razem mam ciarki

Ciary na całym ciele 😊 super

Super, ciary przechodzą od stop do głów

Hiperbola została zastosowana w komentarzu wskazującym na rozpiętość dreszczy:

Ciary mam jak stąd do nieba... Szto!!!

Użytkownicy YouTube'a posługują się też zbliżonymi znaczeniowo określeniami, zamiast *ciarek* używają słowa *dreszcze*, obok *mieć ciarki* mamy też *skóra cierpnie*. Charakterystyczne jest wyolbrzymianie za pomocą typowego dla slangu młodzieżowego sformułowania *na maksa*:

Dreszcze chodzą po plecach!! BRAWO 💖

Dreszcze na maksa

Arcydzieło 🙌🙌🙌 ciary na maxa ❤️ wielkie brawa 🙌🙌🙌

Pięknie skomponowany utwór. Panie Adamie... brzmi jak krzyk całej ludzkości. Dramatyczne pytanie. Nigdy nie odebrałam tego utworu w tak przejmującej formie. Aż skóra ciępnie...

Kontekst podpowiada, że frazeologizm *włosy stają dęba na głowie*, oznaczający zgodnie z definicją słownikową ‘kogoś ogarnia ogromny strach, przerażenie’ (WSF), tutaj w zmodyfikowanej wersji *włosy stają dęba na skórze*, ma sugerować przeżywanie silnych emocji. W przeciwieństwie do znaczenia słownikowego eksponowane są emocje pozytywne:

Można? Można! Coś wspaniałego. Są takie „kawalki” przez które włosy na skórze stają dęba. To jeden z nich. Dziękuję wszystkim, którzy brali udział przy jego tworzeniu :)

2.4. Wyrażanie konkretnych emocji

2.4.1. Szacunek

Poza przytoczonymi wyżej sposobami opisanego swoich stanów, które są nazwane w sposób ogólnikowy, mało precyzyjny, odbiorcy próbują skonkretyzować swoje przeżycia. Na pierwszy plan wysuwają się wartości odczuciowe¹¹. W wielu wypowiedziach dominującą wartością jest szacunek wobec wykonawców: poszczególnych wokalistów, wszystkich muzyków, montażysty, wreszcie – pomysłodawcy i aranżera Adama Sztaby. Może on być wyrażony za pomocą rzeczownika w formie podstawowej lub będącego wynikiem ucięcia jego młodzieżowego odpowiednika *szacun*, a także zdrobniałego *szacuneczek*. Jak podaje internetowy słownik slangu Miejski.pl, wyraz ten funkcjonuje w młodzieżowej odmianie języka w dwóch znaczeniach:

1. ‘szacunek, respekt’; 2. ‘słowo używane, żeby okazać komuś szacunek’. Można powiedzieć „szacun dla...” podając dla kogo to jest, lub bezpośrednio temu, kogo dotyczy i wtedy mówi się po prostu „szacun”. Do artystów nie mówi się szacun, tylko *props*¹².

Internauci obudowują to słowo piktogramami wzmacniającymi jego pozytywny wydźwięk, a także dookreślają przymiotnikiem *wielki* wskazującym na

---

¹¹ Wartości odczuciowe należą – obok transcendentnych, poznawczych, estetycznych, moralnych, obyczajowych i witalnych – do wartości ostatecznych w ujęciu J. Puzyniny (1992: 40–41).

¹² <https://www.miejski.pl/slowo-Szacun> (dostęp 4.09.2020).

intensywność ich uznania. Czasem też doprecyzowują, z jakiego powodu należy się artystom szacunek. Oto przykłady obrazujące to zjawisko:

Nieprawdopodobny wysiłek przy montażu zdaje się... Szacunek

Wielki szacunek

Szacun 🍷🍷🍷🍷

Szacunek za aranżację, pracę i przypomnienie starego dobrego kawałka!

Wielki Szacun dla Wszystkich 🧘🧘👍👏

Chapeau bas Panie Adamie. Szacuneczek dla całej ferajny na instrumentach i wokalu.

Francuskie *chapeau bas!* (nierzadko przyjmujące w tekście fonetyczną postać *szapo ba*) i jego polski dosłowny odpowiednik *czapki/kapelusze z głów* to kolejny sposób na wyrażenie szacunku:

Dopiero teraz odważyłam się napisać Panie Adamie i piosenkarze czapki z głów

Adamie Sztabo szapo ba!

Panie Adamie coś mi się wydaje że właśnie się Pan na stałe zapisał na kartach polskiej muzyki, chapeau bas

Chapeau bas, genialne

Adaś Mistrzu SzapoBaaaa !!!!

Szacun Panie Aamie, kapelusze z głów dla Pana i Artystów

Oznaką szacunku jest także skłonienie ciała. Internauci używają słowa *ukłon*, jak również pochodzących od niego derywatów. Mimo iż sam ukłon sugeruje już – zgodnie ze słownikowym znaczeniem – ‘pochylenie głowy lub całej postaci, u mężczyzn połączone ze zdjęciem nakrycia głowy’ (SJP), nierzadko we wpisie znajdziemy dodatkową informację o stopniu unieżenia (*niżej uklonąć się nie mogę, kłaniam się do stóp, kłaniam się w pas, kłaniam się tak nisko, że moje czoło dotyka podłogi*), mającym być wyrazem najwyższego szacunku:

Adam niżej już się uklonąć nie mogę. Kolabo najwyższy światowy poziom, aranżacja nie z tej galaktyki 😊😊😊

Zrobić świetny cover legendarnego utworu to prawdziwa sztuka. Wielkie ukłony dla wykonawców. Były ciary.

Ukłony Panie Dyrygencie Sztaba 🙌🙌🙌🙌 [...]

Kłaniam się tak nisko, że moje czoło dotyka podłogi [...]

Kłaniam się do stóp 🙏🙏

Kłaniam się w pas i omiatam buciki Panie Sztaba!!! [...]

Słucham setny raz i ciągle mało szacunek wielki dla wszystkich. Ciary cały czas. Kłaniam się nisko wszystkim wykonawcom i szacunek wielki dla pana montażysty brawa na stojąco.

W identycznej funkcji stosowany jest frazeologizm *chylić czoła/głowę*:

Czad!!!! Chylę czoła, aranżer, kompozytor i dyrygent w jednym.

Mistrzu chyle głowę jesteś wielki 😊

2.4.2. Zdziwienie

Jako że odbiorcy – jak twierdzą – nie spodziewali się takich wrażeń, obcowanie z utworem wywołuje w nich zdziwienie. Silne reakcje psychiczne oznaczane są rzeczownikiem *szok* i imiesłowem *szokujący*:

Szok szok szok, mega 🎵🎵👍👍👍👍👍

Szokujące przeżycie. Tak to czuję

Do wyrażenia zdziwienia służą też związki frazeologiczne: pot. *rozdziawić usta*, posp. *gębę* ‘zrobić zdumioną minę’ (WSF) oraz pot. *szczęka (komuś) opada, opadła* ‘ktoś jest zdumiony, zaskoczony czymś, zwykle niemile’ (WSF). Ten drugi, wbrew słownikowemu znaczeniu, używany jest do okazania uczuć pozytywnych:

Niewiarygodne!!!!!!!!!!!!!! Słuchałem tego z szeroko rozdziawioną gębą! :)

JA CHCE TO NA SPOTIFY

CUDOWNIE 😊😊😊😊

SZCZĘKA OPADA

SZACUN DLA WSZYSTKICH

Wielki szacunek i podziw <3 Szczęka opada

Zdumienie wpisane jest też w połączenie wyrazowe *zbierać szczękę/szczenę/zęby z podłogi*:

Właśnie zbieram szczękę z podłogi! Wielki szacun i oklaski dla Was! ♥

Czemu ja dopiero teraz na to wpadłam?!?!? 😊😊😊 Zbieram szczene z podłogi.

Zbieram. Zęby z podłogi 🤔

od tygodnia podnoszę szczenę :) coś pięknego :) brak słów :)

Humorystyczną postać przybrał wpis, w którym użytkownik internetu łączy dwa odczucia – zdziwienie i szacunek:

Jakbym miał sztuczną szczękę to już bym ją zgubił, szacun !

Duży poziom zaskoczenia oddaje *comparatio*, w którym rozbudowany człon porównania stanowi odniesienie do świata sportu, a konkretnie pojedynku bokserskiego:

Kurde, ale jak, co, w jaki sposób oni to zrobili, czuję się jakbym wyszedł na ring z Tysonem i co sekunda (jak każdy takt muzyki, każda zaśpiewana sylaba) dostawał od niego w każdą część ciała. Wykonanie to wmurowało mnie w ziemię. [...]

2.4.3. Wzruszenie

Utwór wywołuje u wielu odbiorców wzruszenie, uczucie to manifestowane jest wprost za pomocą czasowników *poruszyć*, *wzruszyć*, *ruszyć*, rzeczowników *wzrusz*, *wzruszenie* czy imiesłowu *poruszająca*, np.:

Szczerze powiem,, że to wspólne granie bardziej porusza niż gdyby każdy śpiewał osobno, myślę, że nawet na scenie nie słyszałam tak dobrych wykonań!

I zatrzęsła się ziemia...po ciele przebiegł dreszcz, który poruszył każdy zakamarek duszy ♥♥♥ wrażliwość 732 osób zawarta w kilku minutach...cos niesamowitego!

Wielkie wzruszenie.

Majstersztyk! Wzruszenie na maksa 🙏 dziękuję za to przeżycie 🙏

To melodia, która mnie za każdym razem porusza do głębi i jest tak pozytywna, że zawsze do niej wrócę w gorszych momentach. Zajebiste! 🤔🤔🤔

Wzruszyłem się. DZIĘKUJĘ 🙏

Meeeeega 🤔🤔🤔 dawno nie słyszałam czegoś co by mnie tak ruszyło ❤️🎧🔊

O M G 🤔 dreszcz na całym ciele, wzrusz totalny! ♥ [...]

Poruszająca piosenka!

Widoczną oznaką wzruszenia są łzy. W wypowiedziach internautów nie brakuje zatem czasownika *plakać*, a także jego potocznych odpowiedników jak *ryczeć* czy *beczeć*:

Ilekoć kończę oglądać to arcyDzieło, ściska mnie w sercu i zaczynam płakać. ❤️

Popłakałam się z emocji, które ten utwór we mnie pobudził. Rozwaliliście system! ❤️

aż się popłakałam z wrażenia , super ! :D

przeszyły mnie CIARRYYY , rewelacja <3 poryczałam się

Slucham i Becze 🤔🤔🤔🤔

Verbum *plakać* stało się także częścią składową dwóch intertekstualnych nawiązań obecnych w komentarzach. Po pierwsze, wykorzystano odwołanie do filmu Olafa Lubaszenki *Chłopaki nie płaczą*, dopowiadając, że jednak nie zawsze się tak zdarza, po drugie, sparafrazowano popularne wśród handlarzy samochodów hasło *Niemiec płakał, jak sprzedawał*, wymieniając pierwszy i ostatni człon:

Mistrzostwo świata Panie! Chłopaki nie płaczą,a jednak.

Niemiec płakał jak sprzedawał... ja płakałem jak słuchałem. Przepiękne!

Używane są także wielowyznaczalne konstrukcje: analityczne *mieć łzy w oczach*, *łzy komuś lecą z oczu* oraz z odcieniem patetycznym *uronić łzę*, a także s frazeologizowane *łza się komuś kręci w oku*:

Aż łezka popłynęła z oka. Piękne!

Boże jakie to piękne ....

Łza się kręci w oku..mamy tak zdolnych artystów ❤️

Łezkę uroniłem.

Słuchając tego mam za każdym razem łzy w oczach

Piękne dreszcze po całym ciele i łzy w oczach dziękuję za to wykonanie proszę o więcej pozdrawiam

Nie tylko łzy są wyznacznikiem wzruszenia, może świadczyć o nim reakcja innych części ciała: serca (*chwytać ze serce, szarpać za serce, drżenie serca, serce bije jak oszalałe*) czy gardła (*mieć ściśnięte gardło*):

Ja pierdykam znów mam ściśnięte gardło i łzy same płyną...nie mogę tego opanować. Dziękuję Wam! Jesteście Wielcy! Kłaniam się w pas wszystkim

Niesamowite coś pięknego ;). Nie da się obejrzeć tylko raz. Chwyta za serce tak że aż zapiera dech. Silny przekaz.

No to przeszli sami siebie...to drżenie serca i emocje.Dziękuję.

No jak łzy lecą po policzkach i serce bije jak oszalałe to znak że przekaz dotarł... Panie Sztaba ...i brawo dla wszystkich WOKALIISTOW...nie na darmo dal wam Bog ten dar

Adam ja widziałam że jesteś wielki ale to co zrobiłeś to brak słów - łzy radość kurcze brak słów ale ciśnie za gardło jak się to ogląda

Pierwszy raz w życiu łzy leciały mi z oczu podczas słuchania muzyki... Za pierwszym, za drugim, za trzecim odsłuchaniem... Nie, to nie muzyka to coś nadprzyrodzonego. Niezwykłe, piękne, wzruszające, szarpiące za serce i jednocześnie kopiące w zad. Niesamowite!

Wzruszenie, podobnie jak inne emocje towarzyszące odbiorcom nagrania, bywa hiperbolizowane. Zarówno metaforyczna konstrukcja *wodospad łez*, jak i czasownik *lać się* wskazują na obfity, niemający końca płacz:

Cudowne!! Łzy leją się ze wzruszenia- tak pięknie zrealizowany projekt! Gratulacje Panie Sztaba! Gratulacje Orkiestra! Gratulacje Piosenkarze! Można słuchać bez końca!!!...

Trzymałam się do Sebastiana, później wodospad łez . Majstersztyk

2.4.4. Podziw

Podziw, zachwyt i uznanie to kolejne odczucia towarzyszące internautom. Nierzadko trudno jest je od siebie odgraniczyć, dlatego zostaną potraktowane łącznie. Najbardziej ekonomiczną formą wyrażenia tych emocji jest wykrzyknik *wow*, nierzadko podlegający modyfikacjom graficznym albo wzmocnieniu dzięki dodaniu emoji, np.:

Wow

Whouw...👍👏

Wowww

Łał

WOOOOOOW!!!!

wielkie woooooow!!!!!! szczena do samej podłogi

Łał ❤️❤️❤️

Kulturowo usankcjonowany i powszechnie używany zwłaszcza w celu doceniania artystów wyraz uznania stanowi klaskanie w dłonie. Werbalnym odpowiednikiem jest leksem *brawa*, nierzadko poprzedzony kwantytatywnym przymiotnikiem *wielkie*:

Niesamowite!!!Wielkie brawa👏❤️

Brawo dla Was ❤️👏

Pełen szacun! Artyści i Adaś WIELKIE BRAVO!

Dodatkowym wzmocnieniem jest postawa stojąca:

Słów brak. Brawa dla Pana, artystów śpiewających i grających na instrumentach. Ogromne brawa dla montażysty. Stoję i klaszczę.

Ciarki na całym ciecie.

Intertekstualnej gry można dopatrzeć się w przykładzie *brawo WY*, opierającym się na reklamowym hasle sieci komórkowej Plus *brawo ja, brawo Ty*:

mistrzostwo - brawo WY

Popularne w języku potocznym połączenie *kłękajcie narody* – w komentarzach internetowych dodatkowo wyróżnione wersalikami bądź zakończone wielokrotnionymi wykrzyknikami – ma w żartobliwy sposób okazywać podziw, wywyższając twórców nowej wersji *Co mi, Panie, dasz* ponad innych artystów:

Utwór jest świetny, ale... Wasze wykonanie... Orkiestra, piosenkarze... KŁĘKAJ-CIE NARODY!!! Ciary na plecach! I „posklejać” to wszystko... Głęboki ukłon dla wszystkich. Wielkie dzięki za moc wrażeń i emocji!

No po prostu kłękajcie narody !!!!! Od bardzo dawna żaden kawałek nie zrobił we mnie takiej rozpiarduchy..... wielkie brawa od Koszalinianki z Londynu 😊

We wpisach obecne są czasownik *podziwiam* i rzeczowniki *zachwyt*, *podziw*, niepozostawiające żadnych wątpliwości, jakie wrażenie wywarło na odbiorcach nagranie:

Słucham już po raz któryś i podziwiam ,po prostu nie umiem wyrazić zachwytu nad tym dziełem, coś niespotykane pięknego.

Pełen podziw i szacunek, za pomysł, wykonanie i montaż. Naprawdę robi wrażenie. Podziw dla każdego kto wziął udział w projekcie i wielkie brawa.

Wspaniałe wykonanie ciarki miałam przez cały utwór ♡ wielki podziw za tak wiele pracy!

👏👏👏👏👏👏 brak mi słów... aż zatyka z zachwytu! 🤩

Sposobem na wyrażenie uznania jest także posługiwanie się związkiem frazeologicznym *być pod wrażeniem*, tu dodatkowo rozszerzonym o człon *mega*, wskazujący na duże natężenie:

🎵🎵🎵 Pod mega wrażeniem!!! 🤩🤩🤩 Nie mogę się nasłuchać 🎵🎵🎵🎵

Stosując wyrażające uczucia czasowniki w 1. osobie liczby pojedynczej (*uwielbiam*, *ubóstwiam*, *kocham*), internauci podkreślają, że piosenka wyzwala w nich pozytywne emocje. Obrazują to poniższe przykłady:

Uwielbiam ♡

Ubustwiam to!

Kocham, kocham, kocham! Ulubiona piosenka, ulubieni wykonawcy no i adaś....
Przepraszam pan Adam Sztaba

Do wyrażenia zachwytu użyto także porównania. Jego autorka komparansem uczyniła puzzle składające się z dwóch milionów elementów. Ta wymowna hiperbola ma symbolizować, jak trudno jest powrócić do neutralnego stanu psychicznego po wysłuchaniu piosenki:

Chapeau bas, mega, a tak naprawdę brak słów, żeby to określić. Rozsypałam się z zachwytu jak puzzle z 2000000 kawałków i jeszcze nie umiem się pozbierać. BRAWO!!!

2.4.5. Wdzięczność

Z wielu komentarzy da się wyczytać kolejne odczucie bliskie osobom odtwarzającym nagranie, mianowicie wdzięczność. Najprostszym językowym sposobem jej wyrażenia jest *dziękuję*, zwykle obudowane emotikonami lub emoji i/bądź wytlumaczeniem, za co internauci są wdzięczni artystom:

Dziękuję

Dziękujemy, PIEKNIE. !!!

Ile razy w padam w dół bezsilności ,gdy już nie mam sił do walki ,oni potrafią ,wy-rwać mnie z tego stanu ,mają w sobie tak wielką moc.Dziękuję :)

Wykonanie pomysłu bardzo podnosi na duchu słucham kilka razy dziennie!!!! Dzię-kuję za to wam wszystkim którzy braliscie w tym projekcie 🙌🙌🙌🙌

Dziękuję wszystkim za tę pracę 💕💕💕

Dziękuję, po prostu . Nic więcej. Milczenie jest złotem. "W jej takt kołyszę się cały"

Poza użyciem czasownika zdarzają się wyrazy wdzięczności w postaci rzeczownika (*podziękowanie*), a także znaków graficznych (klaszczące dłonie, wzniesiona ręka, serce z wykrzyknikiem):

Dzisiaj tekst piosenki i jej wspaniałe wykonanie nabrały głębokiego sensu .WIEL-KIE PODZIEKOWANIE .dla muzyków wykonawców a szczególne dla pomysło-dawcy i dyrygenta. Wielkie uznanie dla wszystkich GRATULACJE

Tylko tak tak mogę podziękować ja i moja rodzina 🙌🙌🙌🙌🙌💕🙌🙌🙌🙌🙌 PL💕

2.4.6. Duma

Okazuje się, że odtwarzającym utwór może towarzyszyć także duma. Internauci wprost nazywają to uczucie, podkreślając, że są dumni z artystów, ich talentu, samego pomysłu i jego realizacji:

Prawdziwi artyści stworzyli fenomenalne dzieło sztuki, do którego chce się wracać i dzielić z innymi. Duma i wielki szacunek za genialny koncept i realizację tego pomysłu 🤝🤝🇵🇱🌐🌐🌐⚡👉 Niech moc będzie z WAMI 😊 DZIĘKI! 😊

Adaś ! Dziękuję za ten numer ♡ Artyści jestem z Was dumna !!! Słuchałam i ryczałam taki czad !!! ♡

Ogromna duma! 🏆😊

Fakt, iż wykonanie jest dziełem Polaków, sprawia, że piszący pozytywnie waloryzują także ojczyznę, eksponując, że to ich rodacy są twórcami tego dzieła:

Jaki ja jestem ,jestem mmm- dumny z was polscy artyści

Panie Sztaba jaka petarda!!!! Słucham od tygodnia, daje power na ten czas. Ciary I lzy same sie cisna. Jestem dumna, ze jestem z Polski. Mega energie. Wielkie dzieki, kawal dobrej roboty. Gratulacje

Lzy ciekną mi po policzku za każdym razem kiedy tego słucham. Wielkie uznanie dla Państwa pracy. Jestem dumna , że mamy tak utalentowanych rodaków.

Forma, jaką przyjął utwór, zbliżyła artystów do odbiorców. Internauta, posługując się metaforycznym sformułowaniem *być z tego samego bloku*, obwieszcza swoją dumę:

Mało komentuje, ale słuchając tego DZIEŁA! każdy ARTYSTA stał mi się bliskim, niczym sąsiad.

I jestem dumny, że jesteśmy z tego samego „bloku”!

Ponieważ w projekcie wzięli udział nie tylko powszechnie znani wokaliści, lecz także osoby mniej rozpoznawalne, mniej medialne, komentujący wyrażają satysfakcję z osiągnięć członków swoich rodzin, którzy przyczynili się do powstania nagrania:

Ooo 😊 mój wujek gra na skrzypcach przepięknie. Nie dziwię się że dołączył do tego projektu ♡👂 jestem dumna! :)

3. Wybrane środki wyrażania emocji i wartościowania

3.1. Emotikony i emoji

Nieodłącznym elementem komunikacji internetowej stały się emotikony¹³. Anna Kapuścińska podkreśla: „Niejednokrotnie wskazywano na ich niebagatelny potencjał komunikacyjny jako elementu uzupełniającego wypowiedź językową czy wręcz ją zastępującego” (Kapuścińska 2020: 58). Wśród powodów używania emotikonów Jan Grzenia wymienia m.in. wyrażanie stanów emocjonalnych nadawcy i wyrażanie stosunku piszącego do treści (Grzenia 2006: 138). Obecnie stosowane „uśmieшки” z rzadka są już tylko kombinacją znaków (interpunkcji, cyfr, liter, innych znaków dostępnych na klawiaturze), których właściwe odczytanie możliwe jest po odwróceniu tekstu o 90 stopni w prawo. Współcześnie znacznie częściej zarówno w korespondencji SMS-owej, jak i w przestrzeni internetowej pojawiają się gotowe ikonki, mające postać małych obrazków. Na ich określenie używa się nazwy emoji¹⁴. Piktogramy te obejmują nie tylko twarze obrazujące różne odczucia, lecz także przedmioty, zwierzęta, rośliny, owoce, środki transportu, jedzenie, napoje, aktywności, miejsca, obiekty, symbole itd. Niejednokrotnie zdarza się, że komentarz pod nagraniem ogranicza się do emoji – z rzadka jednego, zdecydowanie częściej kilku albo nawet kilkunastu, co ma służyć wyolbrzymieniu przeżyć.

Symbole graficzne mogą uosabiać m.in. radość (buźka wskazująca na śmieianie się do łez), aprobatę (kciuk w górę), uznanie (oklaski), wdzięczność (kwiaty), podziw (ogień). Piktogramy ulegają nierzadko zwielokrotnieniu, np.:

Komentarze składają się często ze zróżnicowanych emoji: wyrażających emocje, pozytywnie wartościujących utworów, nawiązujących do muzyki, ale też niezwiązanych z nagraniem (jak wizerunki kota czy domu), co może świadczyć

¹³ O historii i genezie emotikonów: Bolanowski (2012).

¹⁴ O ewolucji przyjętych wykładników komunikacji internetowej pisała Alicja Kielczewska (2019).

z jednej strony o pewnej szablonowości, z drugiej zaś – nawet o przypadkowości w doborze elementów obrazkowych:

Bywa, że piktogramy są tylko elementem towarzyszącym wypowiedzi słownej, wzmacniającym jej wydźwięk:

Sztosik. Wow. Wszyscy pewnie włożyliście w to duszo pracy, chęci a przede wszystkim serca. Każdy kto to oglądał to pokazaliście mu, jej że nawet jak jesteśmy zamknięci w domach, to wrzystko jest możliwe, i trudne i łatwe rzeczy. Brawo 🤗👏
Pozdrawiam wrzystkich i życzę zdrowia i pomysłów żeby we wrzystkich domach nie było nudy. 🤗🤗 (sorka że o 1:00 😊)

3.2. Grafizacja

Wizualizacja semantyki za pomocą grafii może odbywać się nie tylko z wykorzystaniem emotikonów. Grafizacja to zabieg chętnie wykorzystywany we współczesnych mediach, zwłaszcza nagłówkach prasowych i tekstach reklamowych (por. Burska 2012; Kudra 2007; Makiewicz 2007), nieobcy jest także tekstom naukowym (Piętkowa 1996). Badacze dostrzegają, że „znaki wizualne spełniają coraz szersze zadania komunikacyjne, w wielu wypadkach czyniąc to skuteczniej niż symbole słowne” (Makiewicz 2007: 100). Używanie wielkich i małych liter, nawiasów, łączników, cudzysłówów, różnych krojów i kolorów pisma pełni funkcję perswazyjną, jest środkiem wyrażenia postawy emocjonalnej nadawcy. Jan Grzenia uznaje modyfikację pisowni za jedną z osobliwości tekstów internetowych (Grzenia 2006: 119–124). Charakterystyczną cechą jest zwielokrotnianie liter i znaków interpunkcyjnych (nieraz i jednych, i drugich) w celach ekspresyjnych. Internauci mnożą zarówno samogłoski, jak i spółgłoski, zdarza się, że w tym samym wyrazie zwielokrotnieniu podlegają różne litery, np.:

SUPERRRRRRRRR !

ale mnie wbiło w fotel SUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUPER !!!!!
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Wooooooooooooooooooooooooooooooooow!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

CUDOWNIEEE!!!!!!!!!!!!

Rewelacja, szacun, arcydzieło!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

karpiel dałeś czaduoooooooooooooooooooooooooooo

Pojedynczy wykrzyknik, umieszczony po neutralnym rzeczowniku, może nadawać walor ekspresywny, kładąc nacisk na poprzedzające go słowo:

Montaż!

Już samo użycie akronimu OMG (ang. *oh my God*) wprowadza nacechowanie emocjonalne, rozdzielenie każdej litery wykrzyknikiem dodatkowo eksponuje jego wartość:

O ! M ! G !

Podobnie jest w przypadku przeplatania poszczególnych liter dywizami, zabieg ten pozwala wyróżnić wpis zawierający takie słowo spośród innych:

P-R-Z-E-P-I-E-K-N-E ♡🤔

Jednym z najprostszych, a zarazem skutecznych sposobów zwrócenia uwagi na konkretny wyraz jest zapisanie go wersalikami. W komentarzach internautów majuskułami najczęściej oznaczane są wyrazy prymarnie wartościujące (*genialne*, *kapitalne*, *perła*, *rewelacja*, *mistrzostwo*, *wybitny*), a także mające wyrazić odczucia odbiorców (*dziękuję*, *szacun*), np.:

Świetny utwór, a do tego na prawdę nieźle złożony z tylu wykonawców i mnóstwa instrumentalistów. Nie jestem jakimś zagorzałym słuchaczem, ale to zestawienie p. Sztaby na prawdę wyszło WYBITNIE, podziwiam 🍑👉👊👊👊👊

Więcej takich wykonów wspólnych bo to genialne i daje GIGANTYCZNEGO POWERA nam wszystkim

Ale cudo! Ale ciary! Panią Kozidrak pewnie duma rozpiera. Uwielbiam ją! Ale Wy jesteście NIEMOŻLIWI! Panie Sztaba! Wieeeeelki SZACUN! 🍑👉👊

Dodatkowo niektóre oznaczone wersalikami wyrazy są przez piszących podzielone na sylaby za pomocą dywizów, spacji bądź wielokropków. Zabieg ten ma przypominać skandowanie, a tym samym eksponować uznanie dla wykonawców:

Pomysł, wykonanie, aranżacja, montaż. MISTRZOSTWO!! To WY jesteście naszym Dobrem Narodowym. Ciary przechodzą za każdym razem jak tego słucham. A moment jak utwór rusza z kopyta wywała z kapci. DZIĘ-KU-JE-MY!!!!

O Panie Sztaba. Aleś się Pan popisał! PERŁA!! Świetnie pomyślane. Muzycznie - RE WE LA CJA!!

CU DO WNE

Pe tar da! I ciary! ❄❄❄

PRZE...CU... DO...WNE...

Mistrzostwo świata!!! Słucham już n-ty raz. GE-NIAL-NE! Szacun dla Was wszystkich za ten epicki przekaz. <3 <3 <3

o żesz Ty w mordę kopany!!!! Ciary od początku do końca. Po wielokrotnym przesłuchaniu chyba mi tak zostanie! Wbiło w ziemię. Słowem KA-PI-TAL-NE!!!!

Ciekawą innowację zastosował komentujący, który potraktował leksem *mistrz* jak skrótowiec i dokonał rozwinięcia poszczególnych liter wchodzących w jego skład. Wszystkie wymienione przysłowki to przykłady wartościowania *in plus*. Dodatkowo zastosowano zapis od wielkiej litery oraz użyto wersalików na oznaczenie niektórych słów, a w wyrazie *zajebicie* w miejsce litery *ś* posłużono się znakiem \$ w celach eufemizacyjnych:

Szapoba -ADAM SZTABA - M.I.S.T.R.Z. - Mistrzowsko-Inteligentnie-Spektakularnie-Totalnie-Rezolutnie-Zajebi\$cie. GRATULACJE. (Jacek Kościuszko - wiem ile pracy było trzeba włożyć na montażu, aby osiągnąć TAKI EFEKT) Jeszcze raz GRATULUJĘ!

Znaki # oraz ! zastosowano wewnątrz wulgaryzmu, by go złagodzić:

Wybaczcie mi ale nie znajduje innego słowa ZAJE#!STE!

Wyrazem pozytywnego waloryzowania może być również niezgodny z zasadami ortograficznymi zapis od wielkich liter. W ten sposób nadawca okazuje szacunek Adamowi Sztabie:

Tak jakby mnie zatkało... Powietrze złapałam po 3 odsłuchaniu.. Muzycy w takiej ilości, tak zgrani tak zagrani... Artyści w takiej konfiguracji, tak dopasowani, tak dopiewani... Montażyci niesamowicie profesjonalnie w zrobieniu czegoś tak wielkiego. No i Dyrygent, Aranżer, Człowiek o Wielkim Sercu... Dziękuję ♡ dziękuję ♡

3.3. Zabiegi słowotwórcze¹⁵

Badający zależności między ekspresją a słowotwórstwem Stanisław Grabias pisze: „W zakresie przymiotników prefiksacja związana jest ściśle z ekspresywnością, ponieważ służy procesowi intensyfikacji” (Grabias 1981: 101). Niewątpliwie przedrostkiem, który pełni taką funkcję, jest *prze-*, dołączany zarówno do przymiotników, jak i przysłówków. Internauci wykorzystują nie tylko notowane w słownikach jednostki (*przecudny, przeogromny, przepięknie*), lecz także dodają prefiks do innych nacechowanych melioratywnie leksemów, tworząc neologizmy o dużym stopniu ekspresji (*przeboski, przezajebisty*):

Kasia Wilk przepięknie!!!!

Utwór jest przecudny, jedynie Patrycja Markowska chyba zapłaciła, żeby w nim zaśpiewać. Tragedia

Zaspiewał prze-bosko. jestem nim zauroczona. [...]

przezajebiste wykonanie!

Panie Adamie przeogromny szacunek!! Słucham po raz 1247 😊 mega efekt!!!

Słucham słucham słucham i słucham ! Ciary po każdym odsłuchaniu i łezka kręci się przyglądając migawką ludzi którzy osobno a jednak razem tworzą przeogromną orkiestrę marzeń ! 🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌 [...]

Przytoczony prefiks wykorzystano także w przykładzie *przekurwazajebiste*, między przedrostkiem a podstawą słowotwórczą umieszczono jeszcze wulgaryzm. Jak się wydaje, dodanie go miało zwiększyć ekspresywność powstałego w ten sposób neologizmu:

Przekurwazajebiste ... aż ciarki idą

---

¹⁵ W części tej skoncentrowano się przede wszystkim na wartościujących prefiksach, co oczywiście nie wyczerpuje zasobu środków słowotwórczych służących waloryzowaniu. Zaliczyć by trzeba do nich choćby przytaczane już wcześniej w artykule zgrubienia (jak *ciary, szacun*) czy zdrobienia (*szacuneczek, sztosik*).

W celu wzmocnienia wartości semantycznej wyrazu używa się także innych przedrostków: *arcy-*, *mega-*, *turbo-* czy *wszech-*. Dołączane są one często do popularnych w komunikacji młodzieżowej wyrazów jak *sztos* czy *kosmos*, które już same w sobie są wykładnikami wartościowania. Ten pierwszy może mieć aż siedem znaczeń, w tym najpopularniejsze obecnie „coś świetnego, godnego podziwu” (Kluczna 2018: 150), drugi z kolei to „wieloznaczne metaforyczne określenie zdarzenia-rzeczy-osoby ślinie [sic!] wpływającego na emocje odbiorcy. Taki kosmos nie często zdarza się i jest niepowtarzalny”¹⁶. Oto przykłady:

Tutbosztos to nic przy tym...

Dla mnie to muzyczne arcydzieło 😊

Panie Sztaba! To jest wszechkosmos!

Panie Sztaba, to nie jest dobre, to nie jest fajne, spoko też nie jest. To jest Przejajebiste, megamocne! To jest taka rakietka! Słucham tego na okrągło i mam tyle energii że chce się żyć. Tego się nie da opisać! Padam na kolana i dziękuję wszystkim wykonawcom!

Popularny w socjolekcie młodzieżowym przymiotnik *zajebisty* ze względu na swój wulgarny charakter bywa eufemizowany. Dochodzi do jego ucięcia, utworzona w ten sposób cząstka inicjalna *zaje-* (mająca przypominać prefiks) zostaje dołączona do wyrazów prymarnie wartościujących, dzięki czemu powstają neologizmy, którymi można w zgodzie z etykietą językową posługiwać się w przestrzeni publicznej:

Zajesuper!!!szacunek 🙌

I to się nazywa talent! 🙌❤️ Wielkie gratulacje za taki zajefajny pomysł! ❤️ 🌸
🦋❤️🙌

Zajefajowe 😊

3.4. Tropy stylistyczne¹⁷

W wielu wypowiedziach internauci podkreślają, że odtwarzają utwór wielokrotnie, a to ma dowodzić, że zyskał ich uznanie. Komentujący posługują się konkretnymi liczbami, co ma walor ekspresywny i służy wyolbrzymieniu atutów dzieła.

¹⁶ <https://www.miejski.pl/slowo-Kosmos> (dostęp 9.09.2020).

¹⁷ Ze względu na ograniczoną objętość artykułu przedstawiono tu tylko niektóre tropy stylistyczne. Przykłady metafor, hiperbol i porównań pojawiające się we wcześniejszych fragmentach zostały pominięte.

Wskazują, ile razy dziennie, a także ile razy do tej pory obejrzeni nagranie. Podawane przez nich wartości, mimo iż rzecz jasna wielokrotnie są zawyżane, mają zachęcać innych do słuchania i komentowania. Sto, tysiąc, 10 tysięcy, a nawet milion (i jego potoczny odpowiednik *bańka*) to liczby, które często przewijają się we wpisach, np.:

No i 100 tny raz poszło

Replay setny raz! I tak codziennie.

Jak dobry musi być pomysł? Jak dobre wykonanie? Jak wielkie zaangażowanie? Aby oglądać jeden numer setki razy i dalej mieć ciarki... WIELKI ukłon, dziękuję.

Super!!! Suchałam już z 1000 razy.

No po raz 10000 szacun

Na 8 mln wyświetlen, milion moich...

Słucham milionowy raz i za każdym razem mam ciary ♥♥♥

Chyba z milion razy i nie mam dosc !!!KOCHAM!!!

Chyba sam nabiłem ze 3 bańki wyświetleń 🤔

Prawie 4 miliony wyświetleń...Moich półtora :))))))

Hiperboliczny wymiar może mieć także posługiwanie się konstrukcją *enty raz*, wskazującą na kolejne odsłuchania:

Słucham już enty raz, ale za każdym razem MiazgaAaaaa!!!!

Słucham tego utworu już n-ty raz i za każdym razem ły, ciary , wzruszenie. Wielkie dzięki dla Was wszystkich wykonawców.

Albo podawanie konkretnych liczb:

Kto słucha po raz 53735363837 choć ma inne rzeczy do roboty? Brawa dka montażysty 😊

Słucham to po 6666666 razy dziennie

Nic co bym napisała nie odda tych emocji jakie we mnie buzują, gdy tego słucham po raz 32546421215 :D Genialne.

Z interesującym zjawiskiem mamy do czynienia w wypowiedziach, w których pojawiają się formy *katować* oraz *gwałcić replay*. Mimo czasowników, które w pierwotnym znaczeniu wywołują skojarzenia związane z agresją, a zatem negatywne (por. definicje słownikowe 1. ‘bić w bestialski sposób’, 2. ‘zamęczać kogoś psychicznie lub fizycznie’ oraz 1. ‘zmuszać kogoś do stosunku płciowego’, 2. ‘świadomie naruszać normy, łamać zasady’ SJP), w kontekście zyskują one nacechowanie pozytywne, mają wyrażać aprobatę wobec nagrania, która przejawia się wielokrotnym odtwarzaniem utworu:

Katuje codziennie-puscilam w świat, UK cale juz tętni beatem

3 dzień z rzędu gwałcę replay. Czy to już uzależnienie? Piosenka rozwalila system!

Hiperboliczny wydzźwięk przybrały także następujące wpisy informujące o nieustannym wracaniu do nagrania:

Mogę słuchać bez końca! 🤖

Sztos! Oglądam i oglądam i naoglądać się nie mogę ♡

Chętnie wykorzystywanym tropem stylistycznym są porównania. Środek ten, kojarzący się przede wszystkim z dziełami literackimi, coraz częściej obecny jest w tekstach pojawiających się w szeroko rozumianej przestrzeni publicznej. Nie pominęli go internauci w swoich wypowiedziach. Doceniają moc i energię, które płyną z utworu, w tym celu zestawiają go z napojem pobudzającym z dużą dawką kofeiny:

Polecam z rana zamiast mocnej kawy.

Kopie lepiej niż podwójne espresso na redbull'u

O dużych emocjach może świadczyć porównanie do dobrego, trzymającego w napięciu filmu:

Szacun.... trzyma w napięciu, jak dobry film. Idealnie wpisuje się w obecną tęsknotę za normalnością!!!

Komparansem może być także narkotyk, nadawca podkreśla, że słuchanie nagrania jest bardziej uzależniająca niż zakazane substancje:

To uzależnia bardziej, niż narkotyk! Przez cały występ zaciśnięte gardło, lzy w oczach i gęsia skórka! :) [...]

Dwukrotnie pojawiły się odwołania do przestrzeni pozaziemskiej, tym samym komentujący wskazują na niedostępne powszechnie doznania, jakich doświadczają odtwarzający nagranie:

Panie Sztaba. Ten utwór jest jak lot w kosmos. Wyrzuciło Pana poza galaktykę. Po prostu obłąd.....

To jest epokowe, to jest jak start rakiety, to wrywa z krzesła żeby wbić w fotel. Niech żyją Polscy Artyści...wszyscy bez wyjątku. Jeszcze będzie dobrze

O wielkości tego utworu świadczyć ma zestawienie go z wieżą Babel, wyeksponowana jest wysokość sięgająca do chmur, nieba, a więc miejsc niedostępnych dla ludzi:

Wielkość tego utworu pnie się niczym wieża Babel, do chmur, do nieba! [...]

W porównaniach nie zabrakło odniesień do sytuacji, w jakiej przyszło tworzyć utwór, czyli pandemii COVID-19. Autorzy wpisów, zestawiając piosenkę z wirusem, podkreślają, że i jedno, i drugie dociera do wielu, np.:

Największa rzecz od czasów Chopina a może i w ogóle od początku na ziemi - tej ziemi. Roznosi się szybciej od covid - 4 miliony zarazonych w ciągu tygodnia !

COŚ NIESAMOWITEGO!!!! Słucham tego utworu już kolejny raz, nie pamiętam który, totalne ciarki!! Zapada głęboko w pamięć. A finał już tego utworu to totalny odlot- MEGA WYKONANIE ORKIESTRY + PRZEJMUJĄCE GŁOSY WYKONAWCÓW. MISTRZOSTWO ŚWIATA. TEN KAWAŁEK ROZNIESIE SIĘ PO ŚWIECIE JAK WIRUS

Ciekawy koncept zastosowano w komentarzu, który bazuje na zestawieniu opartym na styczności elementów rzeczywistości. Rozpoczynający się apostrofą wpis jest pochwałą nagrania, które nazwane zostało dodatkowo *opus magnum*, czyli najważniejszym, najwybitniejszym dziełem w dorobku danego twórcy. W kolejnych wersach pojawiają się nazwiska: Sztaba (por. 'płaska metalowa listwa używana głównie do zamykania drzwi' SJP) zostaje zestawiony z Gerdą (cenniona marka drzwi i zamków do drzwi), Leszek Kamiński zajmujący się miksoowaniem dźwięku z Aleksandrem Kamińskim, autorem *Kamieni na szaniec*, Jacek Kościuszko odpowiadający za reżyserię i montaż wideo z Tadeuszem Kościuszką walczącym w 1794 r. pod Racławami, gdzie wojska polskie wygrały bitwę z rosyjskimi. Współczesne osoby zostały uznane przez internautę za przewyższające imienników z przeszłości:

Adam,
Twoja Sztaba lepsza od Gerdy
Twój Kościuszko lepszy od tego spod Raławic
Twój Kamiński lepszy od tego z „Kamieni na szaniec”
Opus magnum na 732 instrumenty

Wśród metaforycznych określeń piosenki na uwagę zasługują te oparte na odwołaniach do sfery wojskowej: ostrego natarcia wojsk (*muzyczna szarża husarii*) oraz broni jądrowej charakteryzującej się dużą siłą wybuchu (*bomba atomowa dla coronavirusa*):

Słyszałem o tym wykonaniu. Ale jak już usłyszałem, genialne. A jak weszła perkusja i gitary, panie Adamie szacunek.... Muzyczna szarża husarii...

2:45 najlepší moment jeżeli chodzi o skrzypce. Tak poza tym to normalnie ***Bomba Atomowa dla coronavirusa***. [...]

3.5. Gry z nazwą własną

Internauci chętnie odwołują się do zbieżności nazwiska pomysłodawcy muzycznego przedsięwzięcia z wyrazem pospolitym *sztaba* (‘uformowana bryła metalu szlachetnego o prostokątnej podstawie’ SJP) i wykorzystując łączliwość tego słowa, prześcigają się w wymyślaniu połączeń wyrazowych. Konstrukcja *sztaba złota* pojawia się oczywiście w kanonicznej postaci:

Sztaba złota.

Sztaba złota!!! :D

Nierzadko ulega jednak przekształceniom. Użytkownicy YouTube’a dokonują zmiany kolejności członów, rozbudowują to połączenie, dopowiadając, jakie są relacje między złotem a Sztabą, ile sztabek należy się poszczególnym osobom zaangażowanym w projekt, czy też informując, ile warta jest sztaba, np.:

Piękne... jak Polska. Złota Sztaba!

sztaba złota przy tym kawałku ;) to tylko bezwartościowy kawałek złomu..... wszystkiego najlepszego dla wszystkich

Trzy sztabki pan sztaba jedna sztabka pan montażysta ;)

[...] Adam, sorki Panie Adamie! Zmień pan nazwisko na Adam Sztaba ZŁOTA [...]

Adamie, SZTABA dzisiaj warta miliony, niekoniecznie ta złota...

 Sztaba złota dla Sztaby za aranżację!

SZTABA emocjonalnego i muzycznego ZŁOTA

SZTABA CENNIEJSZA OD ZŁOTA !!

Artystyczna SZTABA złota. Zapiera dech w piersi. Gratuluję i dziękuję wszystkim wykonawcą. Pięknie wyszło ☆

3.6. Intertekstualność

W celu wyrażenia pochlebnej oceny komentujący sięgają po sformułowania charakterystyczne dla mediów społecznościowych, posługują się słownymi odpowiednikami popularnych w internecie piktogramów. Takimi swoistymi nawiązaniami intertekstualnymi są zwroty *łapka/łapa w górę*, *dać łapkę*, *lubię to* i *lajk*, odnoszą się one do dostępnej na Facebooku opcji w postaci podniesionego kciuka, oznaczającej aprobatę zdjęcia czy wpisu innego użytkownika tego portalu. Wykorzystano je m.in. w następujących komentarzach:

Łapa w gure

bardzo dobre lubie to :)

Łapka w górę to o wiele wiele za mało. [...]

Lubię to

lajk :)

Widziałam na instagramie, ale weszłam dla statystyk i daję „łapkę” :-). Wspaniałość po prostu!

Powiedzenie „Ale urwał! Ale to było dobre!” stało się popularne wśród internautów w styczniu 2010 r. Słowa te padły w nagraniu pokazującym toczące się ze strome go podjazdu samochodu i stłuczkę, do której doszło na ulicy Kusocińskiego w Szczecinie z powodu złych warunków pogodowych. Do tego połączenia wyrazowego – jak się wydaje – nawiązuje także użytkownik YouTube’a, chwając utwór Sztaby:

Matko, jakie to było dobre!

Użytkownicy serwisu YouTube podkreślają wielość przeżyć towarzyszących im podczas odtwarzania piosenki. Co charakterystyczne, słuchacze w przeważającej większości akcentują odczucia pozytywne: dumę, wzruszenie, podziw, szacunek, zdziwienie, wdzięczność. Najczęściej przywoływane są wartości odczuciowe i estetyczne. Znamienny jest fakt, że zamiast informacji o przesłaniu, jakie płynie z piosenki *Co mi, Panie, dasz*, komentowania tekstu, internauci skupiają się na tym, co wizualne: liczbie wykonawców, prezentowanych instrumentach, sposobie montażu. Zgromadzony materiał to swego rodzaju podwójny znak czasów. Komentujący wykorzystują nowe środki przekazu do wyrażenia opinii o utworze, który powstał z wykorzystaniem nowych technologii w niespotykanych dotąd warunkach. Z pewnością wpływ na to, jak mówią o emocjach i jaki językowy kształt przyjmują ich wypowiedzi, ma także czas, w jakim odtwarzali nagranie, pandemia bowiem wymusza pewne zachowania, w tym również werbalne. Analizowane zjawisko należałoby zatem sytuować na pograniczu językoznawstwa i socjologii.

W przeciwieństwie do komentarzy internetowych będących do tej pory przedmiotem badań tym razem absolutną przewagę we wpisach ma waloryzowanie pozytywne. Internauci sięgają po różnorodne środki językowe, by wyrazić swoje odczucia, nie brakuje też zabiegów na poziomie graficznym. Komentujący chętnie wplatają do tekstu emoji, rzadziej zaś emotikony, co może świadczyć o tym, iż piktogramy stały się obecnie popularniejsze od ideogramów i lepiej – bo w sposób bardziej obrazowy i jednoznaczny – oddają emocje. Grafizacja przejawia się także wyróżnianiem wybranych leksemów wersalikami, zwielokrotnianiem liter i znaków interpunkcyjnych bądź eksponowaniem sylab/wyrazów z wykorzystaniem stawiania w niestandardowych miejscach dywizów, wykrzykników czy spacji. Na poziomie leksykalnym – oprócz rzecz jasna używania leksemów i połączeń leksykalnych prymarnie wartościujących – internauci chętnie korzystają z tropów stylistycznych, zwłaszcza metafor i porównań, większość z nich ma charakter hiperboliczny. Ciekawym zabiegiem jest intertekstualność przejawiająca się odwoływaniem nie tylko do powszechnie znanych dzieł filmowych czy sloganów reklamowych, lecz także połączeń wyrazowych, które zostały spopularyzowane w internecie. Intensyfikacji dodatniego brzmienia wyrazów, które zgodnie z definicją słownikową i tak mają już pozytywny wydźwięk, służy posługiwanie się wartościującymi prefiksami. Wszystkie te zabiegi mają na celu uwypuklenie niezwykłej skali doświadczanych uczuć.

Choć wymienionych wyżej środków służących ekspresji jest całkiem sporo, cechują się one jednak w cytowanych wypowiedziach użytkowników internetu dużą powtarzalnością. Komentarze, z założenia mające przekazywać subiektywne sądy, w analizowanych przekazach internetowych są mało zindywidualizowane. Nadawcy w celach ekspresyjnych często wykorzystują istniejące schematy,

tylko w pewien sposób je modyfikując. Na pierwszy plan zdecydowanie wysuwa się hiperbolizacja, którą dostrzec można zarówno podczas opisów doznawanych odczuć, jak i komplementowania wykonawców.

Bibliografia

- Adam Sztaba (Official), <https://www.facebook.com/adamsztaba.official/posts/10163606867305541> (dostęp 28.08.2020).
- Akram, S. 2017. „Wyznaczniki gatunkowe komentarza internetowego”, *Studia Filologiczne Uniwersytetu Jana Kochanowskiego* 30, 7–36.
- Bolanowski, J. 2012. „Emotikony w języku młodzieży”, [w:] K. Michalewski (red.), *Język nowych mediów*, Łódź: Primum Verbum, 9–20.
- Burska, K. 2012. „(ko)misja specjalna – o kontaminacjach graficznych we współczesnych tekstach medialnych”, [w:] M. Kraska, A. Gumowska, J. Wróbel (red.), *Między nieobecnością a nadmiarem. O niedopowiedzeniu i nienasyceńiu we współczesnej kulturze*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 27–36.
- Burska, K. 2019. „Jak wyrazić rozczarowanie ofertą biura podróży? Analiza komentarzy na portalu turystycznym Wakacje.pl”, *Prace Językoznawcze XXI* (3), 39–58.
- Dobosiewicz, J. 2015. „Akty emotywno-oceniające w dyskursie internetowym – na przykładzie komentarzy w serwisie Allegro”, *Poznańskie Studia Slawistyczne* 9, 35–50.
- Duszak, A. 2003. „O emocjach bez emocji. Gniew w perspektywie lingwistycznej”, [w:] A. Duszak, N. Pawlak (red.), *Anatomia gniewu. Emocje negatywne w językach i kulturach świata*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 13–23.
- EmotikonyZnaczenie*, <https://www.emotikonyznaczenie.pl/lista-symbole> (dostęp 9.09.2020).
- Grabias, S. 1981. *O ekspresywności języka. Ekspresja a słowotwórstwo*, Lublin: Wydawnictwo Lubelskie.
- Grzenia, J. 2006. *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Jakosz, M. 2016. *Wartościowanie w internetowych komentarzach do artykułów prasowych dotyczących stosunków niemiecko-polskich*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Kapuścińska, A. 2020. „O emotikonach raz jeszcze – na przykładzie emotikonu »XD« w języku polskim”, *Prace Językoznawcze XXII* (2), 57–66.
- Kaszewski, K. 2014a. „Co niezadowolony klient pisze o sprzedawcy? Analiza komentarzy negatywnych w serwisie Allegro”, *Poradnik Językowy* 1, 81–90.
- Kaszewski, K. 2014b. „Do czego służą komentarze negatywne w serwisie aukcyjnym Allegro.pl?”, [w:] J. Bloch, D. Lewandowska-Jaros, R. Pawelec (red.), *Grzeczność nie jest nauką łatwą ani małą. Język, działanie, kultura*, Warszawa: Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Uniwersytet Warszawski, 137–152.
- Kielczewska, A. 2019. „Od emotikonów po GIF-y – ewolucja przyjętych wykładników komunikacji internetowej”, [w:] K. Burska, B. Cieśla (red.), *Kreatywność*

- językowa w przekazach internetowych*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 157–165.
- Kluczna, P. 2018. „Znaczenie i ocena stabilności ekspresywnej leksemu *sztos*”, *Orbis Linguarum* 51, 147–158.
- Kudra, B. 2007. „Grafizacja w nagłówkach prasowych”, [w:] A. Mikołajczuk, R. Pawelec (red.), *Na językoznawczych ścieżkach. Prace ofiarowane Profesorowi Jerzemu Podrackiemu*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper, 155–158.
- Laskowska, E. 1992. *Wartościowanie w języku potocznym*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane WSP w Bydgoszczy.
- Laskowska, E. 2010. „Akty wartościująco-emotywnie w komentarzach internetowych”, [w:] G. Habrajska (red.), *Od idei do inteligencji w działaniu. Aloszy – przyjaciele*, Kielce: Wydawnictwo Charaktery, 241–252.
- Laskowska, E. 2016. „Kilka uwag o wartościowaniu w komentarzach internetowych”, *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Polonica* 2 (32), 63–72.
- Makiewicz, M. 2007. „Innowacja graficzna jako składnik wizualizacji semantyki w nagłówkach »Gazety Wyborczej«”, *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica* 44, 87–103.
- Makowska, J. 2011. „Wartości i wartościowanie w opisach aukcji w serwisie Allegro”, *Media – Kultura – Społeczeństwo* 6, 109–121.
- Matusiak, I., Naruszewicz-Duchlińska, A. 2009. „(Anty)marketingowa rola negatywnych komentarzy w serwisie aukcyjnym Allegro”, *Паланістыка – Полоністыка – Polonistyka*, 71–82.
- Michalska, B. 2014a. „»Pigułka szczęścia«, czyli o kreacji świata na internetowych stronach gabinetów stomatologicznych (leksyka wartościująca)”, [w:] K. Burska, B. Cieśla (red.), *Kreatywność językowa w przestrzeni medialnej*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 281–293.
- Michalska, B. 2014b. „Lekarz szuka pacjenta. Leksyka wartościująca pozytywnie na internetowych stronach gabinetów stomatologicznych”, *Poznańskie Spotkania Językoznawcze* 28, 81–91.
- Naruszewicz-Duchlińska, A. 2015. *Nienawiść w czasach Internetu*, Gdynia: Novae Res. *Niezwykła aranżacja Adama Sztaby. „Co mi Panie dasz” hitem internetu!*, <https://www.polskieradio.pl/7/160/Artykul/2504338,Niezwykla-aranzacja-Adama-Sztaby-Comi-Panie-dasz-hitem-internetu> (dostęp 28.08.2020).
- Pachowicz, M. 2014. „Słowo w komentarzach internautów”, [w:] K. Jachimowska, B. Kudra, E. Szkudlarek-Śmiechowicz (red.), *Słowo we współczesnych dyskursach*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 93–103.
- Piętkowa, R. 1996. „Wizualizacja semantyki. O niektórych sposobach zapisu we współczesnych tekstach”, [w:] S. Gajda, M. Balowski (red.), *Styl a tekst. Materiały międzynarodowej konferencji naukowej. Opole, 26–28.09.1995 r.*, Opole: Uniwersytet Opolski, 159–168.
- Przybyszewski, S., Rutkowski, M. 2006. „Agresja werbalna w komentarzach internetowych (zarys problematyki)”, [w:] A. Naruszewicz-Duchlińska, M. Rutkowski (red.), *Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji*, Olsztyn: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 344–351.

- Puzynina, J. 1992. *Język wartości*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- SJP PWN – Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/> (dostęp 22.09.2020).
- Słownik slangu Miejski.pl, <https://www.miejski.pl/> (dostęp 4.09.2020).
- Urzędowska, A. 2016. „Ekspresywność w komunikacji internetowej na przykładzie komentarzy wybranych fanpage’y Facebooka”, *Prace Językoznawcze* 18, 129–142.
- WSF – A. Kłosińska, E. Sobol, A. Stankiewicz (red.), *Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami*, Warszawa 2009: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- WSJP – P. Żmigrodzki (red.), *Wielki słownik języka polskiego*, <https://wsjp.pl/> (dostęp 22.09.2020).
- Zasada, K., Kamasa, V. 2017. „Agresja werbalna w komentarzach internetowych”, *Investigationes Linguisticae* XXXVII, 72–85.